

Aabenraa
Kommune

Visioner for daginstitutionsbyggerier
Juni 2016

Indhold

Indledning	side 3
Generelle fokuspunkter	side 4
Specifikke fokuspunkter	side 6
Inspiration	side 8

Udarbejdet 2016 af
Aabenraa Kommune
Børn og Skole
Dagtilbud

Indledning

Med disse visioner for daginstitutionsbyggeri i Aabenraa Kommune sættes fokus på de fysiske betingelser for det gode børneliv. Det er hensigten, at visionerne sætter rammerne for etablering af nye institutioner – både ved nybygning og ombygning af eksisterende rammer – og for beslutninger vedrørende den konkrete indretning.

De fysiske rammer skal understøtte et tidssvarende pædagogisk miljø af høj kvalitet og skal for det enkelte barn byde på tryghed, overskuelighed og et kreativt stimulerende læringsmiljø. Derudover bør byggeriet indtænkes i den by- og landskabsmæssige kontekst.

Over tid vil der ske forandringer inden for daginstitutionsområdet. Pædagogikken og det pædagogiske arbejde ændres, børnetallet ændrer sig og nye normer og regler udvikles for området. Bygningerne må derfor indeholde muligheden for foranderlighed og tilpasning til den til hver en tid gældende forståelse af et pædagogisk miljø af høj kvalitet.

Undersøgelser viser, at gode dagtilbud kan have afgørende betydning for, hvordan børn klarer sig på længere sigt. Børn, der har gået i dagtilbud af høj kvalitet, får meget ud af skolen, nærmest uanset hvor god skolen er. God kvalitet i dagtilbud gør en positiv forskel for børnene, og jo højere kvaliteten er, jo større gevinst får børnene af at gå i dagtilbud.

God kvalitet består både af det Edward Melhuish kalder "strukturelle faktorer", der knytter sig til dagtilbuddets pædagogiske praksis. Hvis den strukturelle kvalitet er høj, er den processuelle kvalitet det sandsynligvis også. Den strukturelle kvalitet sætter nogle rammer, som det pædagogiske personale udfylder.

Institutionsbygningerne er med til at sætte rammerne for det pædagogiske arbejde og dermed understøtte kvaliteten.

Med høj kvalitet i dagtilbud forstås:

1. Samvær med vedvarende fælles opmærksomhed med børnene
2. Der veksles mellem børne- og vokseninitierede aktiviteter
3. Viden om, hvordan små børn lærer og udvikler sig
4. Uddannet personale
5. Forældreinvolvering
6. Dialog med børnene – konflikter løses gennem samtale
7. Understøttende sprogstrategier¹

1. The Effective Provision of Preeschool Education Sylva K. et al (2010): Early childhood matters (EPPE)

Generelle fokuspunkter

I planlægningen af bygningen skal der sættes fokus på rumlig variation, overskuelighed, foranderlighed, lege- og læresteder, bevægelsessteder og der skal skabes og sikres tryghed og et kreativt stimulerende miljø.

Rumlig variation:

- Samspillet mellem større rum, fx fællesrum og gangarealer, og mindre rum. Store fællesrum giver mulighed for at samles og mødes, men inviterer også let til høj aktivitet, som kan udfordre lydmiljøet og kollidere med andre funktioner i rummet eller de nærliggende rum
- Rummene skal danne ramme for aktiviteter med hele børnegruppen, med mindre grupper af børn, to og to samt enkeltvis
- Rum med stærk og svag voksenstyring
- Rum for fordybelse og ro og rum for bevægelse
- Hvert barn skal have reel adgang til varierede lege-, lære- og bevægelsessteder.

Overskuelighed:

Forældre og børn skal kunne overskue helheden og aktiviteterne i de enkelte rum, så børnene får lyst til at afprøve bygningens forskellige tilbud.

- Sammenhæng mellem de enkelte rum og gangarealer
- Særskilte afdelinger, der fungerer som én sammenhængende enhed med egen indgang og garderobe og hvor uderummet er tænkt med i den sammenhængende enhed.

Foranderlighed:

Over tid vil der ske forandringer inden for daginstitutionsområdet. Pædagogikken og det pædagogiske arbejde ændres, børnetallet ændrer sig og nye normer og regler udvikles for området.

- Tage højde for at den eksakte børnegruppe og børnesammensætning ændrer sig
- Rumme mulighed for vertikal og/eller horisontal udvidelse (arkitektonisk og teknisk)
Mulighederne bør ligge ved såvel børnehave, som vuggestue og specialområdet.
- Flytbare elementer, rumdelere, reoler og andet inventar med hjul.

Lege- og læresteder:

Varierede og afgrænsede steder for alle børn.

- Muligheder for tydelig afgrænsning (ved bygningens disponering og via møblering)
- Undgå gangarealer, der afbryder leg og læring
- Rum for aktiviteter i høj og lav skala
- Små rum for ro og uforstyrrede lege og aktiviteter, fx kokoner, der kan fungere som lyddæmpede steder for fordybelse. Børn leger som regel mere fordybet på mindre afgrænsede områder
- Rum for specialfunktioner, fx stilleområder, (sansse-)motoriske miljøer, indslusningsfunktion.

Bevægelsessteder:

Børn har behov for at kunne udfolde sig via fysiske aktiviteter.

- Særskilt rum for lege og aktiviteter med høj fysisk aktivitet, placeret og indrettet så den høje fysiske aktivitet ikke forstyrrer andre aktiviteter i institutionen
- Vuggestuebarnet har stor glæde af podier med et par trappetrin
- Børnehavebørns muligheder for fysisk udfoldelse kan understøttes ved at de fysiske rammer indbyder til udfoldelse, hvor bevægelse og koncentration hænger sammen.

Tryghed og et kreativt stimulerende miljø:

Børnene oplever

Tryghed og overskuelighed
Inspiration til leg og læring
Rum til fordybelse/høj aktivitet
Valgmuligheder
Mangfoldighed
Udfordringer

Forældrene oplever

En god Velkomst
Tryghed
Overskuelighed
"Rum" til dialog
Involvering

Institutionen skal både ude og inde indbyde til og udstråle et godt trivsels- og læringsmiljø ved at

- indeholde store/små "rum/space" Invitere til børnefællesskaber
- understøtte at børn er forskellige og understøtte forskellige aktiviteter.
- aktiviteter i høj og lav skala, forstået som højt og lavt lydniveau og bevægelse i stor og lille udfoldelse
- modvirke, at en leg/aktivitet sker på bekostning af en anden ex fysisk aktivitet/ro og fordybelse
- rummene er lette at aflæse, så børnene ved, hvilken adfærd der forventes og hvad der er muligt at gøre
- appellere til forskellige børn og forskellige typer leg både ude og inde, for at alle børn kan finde aktiviteter og leg svarende til alder, køn og interesse
- være inspirerende og spændende
- stimulere sanserne
- vække børn og medarbejderes nysgerrighed og begejstring
- være et akustisk miljø med minimeret støjniveau, der understøtter aktiviteterne ex læsning, synge m.v.

Medarbejderne oplever

Et attraktivt og inspirerende arbejdsmiljø
Nysgerrighed og begejstring
Mulighed for nærvær og fordybelse
Overskuelighed

Specifikke fokuspunkter

Diverse funktioner:

- Muligheder for legestue for dagplejen og/eller gæstedagpleje
- Specialpædagogiske områder og faciliteter
- Produktionskøkken (såfremt det ikke findes i nærheden) og anretter-køkkener, hvor børnene har adgang og mulighed for at deltage i køkkenfunktionerne jf. lovgivningen.

Mødesteder:

- Placering af leders kontor
- Infotavler, der appellerer til samtaler og dokumentation af børnenes hverdag
- Møde forældre og personale i dagligdagen
- Møde personalegruppe/pauserum
- Specialister, der kommer i institutionen
- Rum til sprogvurdering af børn m.m.
- Personalets arbejde med dokumentation og evaluering
- Forældresamtaler
- Samarbejde med tværfaglige samarbejdspartnere, studerende og praktikanter.

Garderober:

- Placering i forhold til indendørsrum samt udeareal
- Smuds og fugtbelastning skal koncentreres til særskilte områder
- Indgang og garderobe ved hver af de særskilte afdelinger
- Mindre områder til mindre grupper af børn (overblik over børnenes tøj og sko)
- Effektive tørresteder til vådt tøj
- Grovgarderobe
- Toiletter i umiddelbar nærhed af garderoben
- Podie/påklædningsbord til de yngste børn, der skal have hjælp
- Separat personaleindgang med garderobe.

Sovesteder:

- Sove- og liggesteder skal passe til arbejds gange i institutionen
- Nem adgang til garderobe og pusleplads og herfra nem adgang til liggehal eller overdækning til krybber eller barnevogne (bedst mulige ergonomiske forhold)
- Opbevaring af sengetøj, tørt
- Sovesteder skal overvåges og der må være let adgang
- Indendørs sovemuligheder for de lidt ældre børn (ro og uforstyrret søvn).

Toiletter og puslerum:

- Toiletter skal være lettilgængelige for både børn og voksne
- Pusleplads i direkte tilknytning til grupperum og med vinduesparti mellem badeværelse og vuggestuerum
- Pladsforhold og inventar skal understøtte hensigtsmæssige arbejdsstillinger
- Placering af toiletter, skærmvægge og håndvaske, så personalet har plads til at hjælpe børnene
- Indretningen skal motivere børnene til at blive selvhjulpne
- Gode udluftningsmuligheder
- Toilet i forbindelse med udearealer
- Gode hygiejnebetingelser med vaskbare overflader og muligheder for håndvask for alle størrelser.

Særlige forhold i uderummet:

Der skal også udenfor være gode betingelser for lege- og læresteder og bevægelsesmuligheder. Et inspirerende udemiljø med overdækkede overgangszoner kan forlænge tiden, børn og voksne opholder sig ude. Benyttelse af udearealer - også faciliteter i nærområdet - kan ligeledes frigive rum til god fordeling af børn og voksne indendørs.

- God indretning af belægning og beplantning, som afgrænser legeområder og skaber gode muligheder for bevægelse, lege og ro
- Varierede lege- og læresteder
- Gode værksteder, møde- og opholdssteder
- Et overdækket område med mulighed for spisning og aktiviteter
- Redskaber og aktiviteter til de yngste børn og børn med særlige behov tættest ved bygningen
- Adgang for børnene til frisk drikkevand
- Gode ankomstforhold med lys, niveaufri adgang, plads til cykler, barnevogne m.m.
- Udetoilet
- Sammenhæng og adgangsmuligheder til nærområdets udendørsarealer.

Inspiration

Christoffersen m.fl. (2014): Daginstitutionens betydning for børns udvikling. SFI 14:23.

KL, Indenrigs- og Socialministeriet, Undervisningsministeriet, Økonomi- og erhvervsministeriet samt Finansministeriet (juni 2009): Inspirationskatalog til renovering og byggeri af daginstitutioner og folkeskoler.

Kragh-Müller og Ringsmose (2014): Pædagogisk kvalitet i store og små daginstitutioner.

Sylva K. et al (2010): The Effective Provision of Preeschool Education. Early childhood matters (EPPE)

Link til dagtilbudsfilm: https://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=kCRKOPHSo (kopier evt. linket og indsæt i adresselinjen på din browser hvis det ikke virker ved klik)

Modelprogram for daginstitutioner

<http://modelprogram.dk/daginstitutioner/> (inspiration til drøftelser)

